

A szentkirályi ásványvíz felfedezésének története

Szentkirály (egykor Lászlófalva) község aljzatának megismerése a település 1950-es évek eleji kialakulásához kötődik.

Bár a korábbi tanyás élőhelyek összevonása idején a törpe-vízmű fogalma még ismeretlen volt, a tanácsháza előtt és az iskolánál mindenképpen szükség volt egy-egy 85,5 - 86 m-es kéziszivattyús kút elkészítésére, 20 - 30 l/p-es hozammal.

Az 1960-as évek elején megalakuló termelőszövetkezetek számára a homokos felszínű terület öntözése volt az elsődleges, ezért a gomba-mód szaporodó öntöző csőkutak készítése során leginkább a 0 – 52 m közé eső üledékekről szereztek bőséges információt a helybeliek.

Nem véletlen, hogy a törpe-vízmű 1963-as tervezésekor az első kút mélységét is 50 m-ben határozta meg Urbancsek János, igaz, a tervező cég ezt gyorsan 100 m-re módosította a nagyobb biztonság miatt.

Távolabbi (lásd: Nagykőrös, Kecskemét) feltárások alapján a geológusok már ekkoriban is feltételezték, hogy ez a terület is az ős Duna Budapesttől kiinduló óriási hordalékkúpjának részét alkotja, de az idősebb részek vastag kavicsrétegeit még az 1965 – 66-ban lemélyített 212 – 235,5 m-es kutatófúrások sem érték el.

Az adathiányból következően e sorok írója 1984-ben is 360 m vastagnak feltételezte az itteni pleisztocén (jégkorszaki) összlet vastagságát, de bizonyoság továbbra sem születhetett, mert az elkészülő vízműkút csak 260 m mély lett.

Az 1990-es évek elejéig a hely vízellátás-történetében semmi különös nincs, a kutak hozama megfelelt a földtani adottságoknak, a víz emberi megítélése pedig semmiben nem tért el a sok más településen tapasztalttól.

1992-ben aztán a dunaharaszti székhelyű VITAPRESS Kft. „Marina” néven szezonálisan működő (évi 3-4 hónap) gyümölcslegyártó üzem hozott létre a község DNy-i szélén, melynek vízellátását saját kútból kívánta megoldani.

200 l/p, illetve 240 m³/d üzemi hozamot vártak el az új kúttól, szigorúan ivóvíz minőségben, mert nem csak szociális célra kívánták felhasználni, hanem a nagyobbik rész a termékbe is beépült volna.

Már ekkor – mintegy mellékesen – szerepelt a kérelemben az is, hogy ha a víz arra alkalmasnak bizonyul, a későbbiekben ásványvíz palackozással is bővítenék a tevékenységi kört.

1992-ben az engedélyes terv két mélységváltozatra készült el (100 m és 215 m), végül 1993. májusában a mélyebbik variáns valósult meg, és a 206,28 m mély kút meglehetősen szűk csövezéssel (szűrőcső 110 mm Ø PVC) is 900 l/p max. hozamot adott.

Lényegében a szentkirályi ásványvíz üzem története a kút átadása körül kezdődött el azzal, hogy a látnoki hírben álló tulajdonos, Balogh Sándor megkóstolta a kitermelt vizet.

Az üzemi legendárium szerint Sanyi bácsi lelkendezni kezdett, és elmesélte a körülötte állóknak, hogy gyerekkorában sokszor kirándult a családdal, és az egyik hegyi forrás vizének íze kitörölhetetlen nyomot hagyott benne.

Azóta sem ivott ilyen minőségű vizet, de ez a mostani kóstolás egyértelműen ezt a régi emléket ébresztette fel benne, ebből pedig az következik, hogy a közeljövőben az üzem fő feladata nem a gyümölcslé, hanem az ásványvíz palackozás lesz.

Balogh Sándor értett a legendagyártáshoz is, amely két vonalon is megmutatkozott. 1994. május 27-én püspököt hívott az üzembe, és úgy a kutat, mint a palackozó gyártósort felszenteltette, így ezek szinkronba kerültek a falu 1990 után visszavett Szentkirály nevével (1. sz. kép)

Balogh Sándor felszentelteti az 1. számú kutat

Ebben az időben kerültek ki az üzemből azok a palackok, melyeknek felirata szerint ezt az ásványvizet már a honfoglaló magyarok is használták, így kapcsolat keletkezett Szent István királlyal is, ami vélekedése szerint tovább erősítette a fogyasztókban az ősi megbízhatóság, a „magyar értékrend” érzését.

És valóban, néhány éven belül az itt kitermelt víz komoly hírnévre tett szert, a Balogh család pedig a rozsdamentes csövekből álló, üvegszekrénybe zárt kútfejre kis kápolnát építtetett (2. sz. kép).

Az 1. számú kút a kápolnában

2004-ben a Szentkirályi ásványvíz Párizsban Eauascar díjat nyert, a várható nagy eladásbővülés pedig arra indította a tulajdonosokat, hogy újabb két 210 m-es kutat fúrassanak. Az engedélyezésre beadott terveket látva közvetítőn keresztül felvettem a kapcsolatot a tulajdonossal, és javasoltam, hogy az első fúrásnál hatoljanak le 400 m-ig, hogy végre kiderüljön, milyen vastag is itt a jégkorszaki ős Duna hordalékkúp. És ha már feltárjuk ezeket a kavicsokat, egy-két ígéretes mélységközből vegyünk vízmintát is, megismerve a tárolt víz minőségét.

A jobb alsó sarokban a „Szentkirályi” vizet adó kavicsréteg

Szerencsére a javaslatot elfogadták, a 2005. végi kísérlet azonban felemás eredménnyel zárult: pozitív fejlemény volt, hogy 400 m-ig szinte csak durvahomokok, kavicsok kerültek feltárássra (3.sz. kép), a vett két vízminta (310 – 315 m és 390 – 395 m közül) kiváló minőséget mutatott (magyarul: Balogh Sándornak ízlett), és a talphő is csak 19-20 °C körül alakult (30 – 31 °C helyett!).

Az egyetlen negatív fejleménynek az számított, hogy 400 m-ben még nem értük el a hordalékkúp alját, márpedig aligha volt remény arra, hogy 10 – 20 éven belül újabb nagy mélységű kutat finanszírozzon a tulajdonos.

Aztán két év múlva a piac törvényszerűségei segítettek a geológuson. A díjnyertes vizet nem lehetett túl olcsón adni az üzletekben, kellett egy másik „Szentkirályi” is, hasonló minőségben, de más néven, 60 – 70 forinttal olcsóbban.

A Balogh családnak eszébe jutottak a 2005-ös kísérlet eredményei, terveztek tehát a javaslatomra egy 420 m-es kutat azzal, hogy most már mindenképpen addig kell fúrni, míg a jégkorszaki kavicsost alját elérjük.

2008. elején elvégezték a kutatófúrást, mely 426 m mély lett és a pleisztocén összlet fekvőszintjét 423,5 m-ben mutatta ki.

Az Emese kút alsó pleisztocén kavicsai

A szűrőzést a 369,8 – 411,3 m közötti kavicsrétegekben végezték el (0,5 mm-es résméretű Johnson szűrő kavicsolás nélkül) és -21,26 m-ről 1250 l/p hozamot kaptak, 236,74 l/p/m-es fajlagos érték mellett (max. hozam: 2500 l/p kompresszorral, 4. sz. kép).

Az Emese kút kompresszorindítás után

A kitermelt 23,8 °C-os víz minősége hasonlatos a „Szentkirályi” vízéhez, a különbség a kissé nagyobb nátrium és oldott anyag tartalomban jelentkezik elsősorban, ugyanakkor határérték alatti volt az arzén mennyisége.

Rövidesen kiépült a szigorú minőségi követelményeknek megfelelő kútfelső rész és kútház is, a vizet pedig „Emese” néven kezdték palackozni, így érezhetően olcsóbb lehetett a boltokban. A névadás ismét jellemző a tulajdonos családra: a 2006-ban elhunyt alapító, Balogh Sándor lányát Emesének hívják...

Rövidesen, tán még 2011-ben újabb 330 m körüli mélységű kút is készül majd (emlékezzünk: ezt a mélységközt is megvizsgáltuk 2005 végén), és a hírek szerint ennek a vizét is egy családtagról nevezik majd el.

Az új tulajdonos Balogh Levente folytatja a régi figyelemfelkeltő propagandát is, melynek alap gondolata nem feltétlenül igaz, de hatásosan megmarad a fülekben.

2009. február 3-án sajtófogadást rendezett Budapesten a Lánchíd palotában, az összejövetel jelszavának pedig azt a kijelentést választotta, miszerint a 210 m-es kutakból kitermelt „Szentkirályi” nevű víz 1,1 millió éves.

Kérésre azóta ezt megváltoztatták, napjainkra már csak a víz tároló kőzetét nevezik 1,1 millió évesnek.

Barabás Imre